

**Literarno društvo IA in
Slovensko društvo za primerjalno književnost
organizirata**

**MEDNARODNI SIMPOZIJ »Ekologija skozi poezijo (Jureta Detele)«
od 16. do 20. marca 2012
v Škocjanu na Krasu in Ljubljani**

Predsedujoča: mag. Jelka Kernev Štrajn (Slovensko društvo za primerjalno književnost)
Sopredsedujoča: dr. Darja Pavlič (revija *Primerjalna književnost*)
dr. Iztok Osojnik (Literarno društvo IA)

Povabljeni udeleženci: **Jelka Kernev Štrajn** (Ljubljana), **Raymond H. Miller** (Brunswick, Maine, ZDA), **Richard Jackson** (Chattanooga, Tennessee, ZDA), **Alenka Jovanovski** (Ljubljana), **Iztok Osojnik** (Ljubljana), **Zdravko Zima** (Zagreb, Hrvaška), **Darja Pavlič** (Ljubljana), **Ravel Kodrič** (Trst, Italija), **Miklavž Komelj** (Ljubljana), **Luka Omladič** (Ljubljana), **Gordana Beltram** (Škocjan), **Agnieszka Będkowska-Kopczyk in Michal Kopczyk** (Bielsko-Biała, Poljska) in drugi.

Simpozij so podprli: **Javna agencija za knjigo RS, Regionalni park Škocjanske jame, Občina Sežana, Kulturno društvo Vilenica, Turistično društvo Škocjan, ZRC SAZU, Krka, d. d., Kulturno-umetniško društvo Police Dubove, revija *Monitor*.**

www.ia-zlaticoln.org

1. TEMA:

Ekologija skozi poezijo (Jureta Detele)

Letošnji simpozij v Škocjanu kaže po eni strani razumeti kot nadaljevanje lanskega, osredotočenega na politično razsežnost poezije in Kosovela (a tudi na nekatere druge pesnike), po drugi strani pa ga je mogoče dialoško navezati na tematike, ki jih je odprl lanski, deveti mednarodni komparativistični kolokvij v okviru Vilenice, posvečen razmisleku o interakcijah naravoslovnih znanosti, humanistike in literature ter zasnovan izrazito interdisciplinarno. Škocjanski simpozij z naslovom *Ekologija skozi poezijo (Jureta Detele)* sicer ne bo interdisciplinaren na enak način, bo pa, glede na svojo tematiko, skušal upoštevati tudi dognanja interdisciplinarnih pristopov k literaturi. To je neogibno, saj smo se odločili odpreti razpravo o pesniški tematizaciji naravnega okolja z različnih plati.

Človekovo razmerje do naravnega okolja je bilo od nekdaj predmet umetniške reprezentacije, zlasti v likovni in literarni umetnosti. Pomislimo samo na krajinarsko slikarstvo v stoletjih po renesansi, na pastoralni roman in bukolično pesništvo ali pa na opisno poezijo narave, če omenim samo nekaj smeri, kjer je bila narava kot umetniška tema in motiv programskega najbolj v ospredju. Danes se problem umetniške reprezentacije krajine in človekovega okolja nasploh v književnosti in umetnosti kaže v povsem novi luči in z novih perspektiv, ki so že desetletja predmet intenzivnega raziskovanja tudi v okviru literarne vede, kjer so se udomila pod krovnim pojmom ekokritike. Izraz ekokritika je podobno kot ekolingvistika in ekofilologija ena od novejših skovank, ki ponavadi nastanejo vselej, ko se krizno zaostri določeno stanje. V tem primeru je šlo za krizno stanje, povezano z naravnim človekovim okoljem in ekološkimi gibanji, ki so nastala kot odgovor nanj, natančneje, kot odgovor na človekov čedalje bolj pollaščevalski odnos do vsega obstoječega. Toda njihovo prizadevanje se marsikdaj pokaže kot zgolj še en način obvladovanja narave in še ena oblika antropocentrične naravnosti. Zato smo za izhodišče simpozijske razprave postavili tezo, da je razmerje človeka do vsega, kar ni človek, še zmeraj ujeto v začaran krog, največkrat utemeljen v tradicionalnem binarnem opozicijskem razmerju med naravo in

kulturo. Upravičeno je torej vprašanje, kako izstopiti iz tega kroga. Prvi korak utegne biti v tem, da se človek iz središča premakne na njegov obod. Pri tem nam lahko pomaga ravno umetnost, ki je od nekdanj prostor eksperimentiranja s takšnimi premiki. Zaznavanje in raziskovanje teh premikov bo osrednji predmet letošnjega simpozija.

Naše izhodišče bo poezija Jureta Detele (1951–1992) (in nekaterih drugih pesnikov podobne občutljivosti). S Kosovelom mu je skupno to, da je bila njegova poezija, ki je nastajala pretežno v sedemdesetih in osemdesetih letih, podobno kot Kosovelova (ta je nastajala v dvajsetih letih), precejšen korak pred svojim časom. Poleg tega je za obe poeziji mogoče reči, da sta politično angažirani in v nekem smislu tudi intertekstualno povezani. Kosovelovi verzi na primer, »Človek je žival / Žival je človek,« napotujejo neposredno na vrsto verzov iz Detelove poezije, značilne ravno po svojevrstni tematizaciji živali. A ne le živali, tudi okolja, zlasti naravnega okolja, do katerega je Detelov pesniški govorec s svojo tedaj še povsem novo pesniško držo izoblikoval specifičen odnos. A vedeti je treba, da v tem odnosu ni šlo samo za stvarno okolje, šlo je tudi za odnos do jezika, za oblikovanje nove pesniške govornice, ki je Deteli omogočila tematizacijo tega specifičnega odnosa do vsega obstoječega; in tu so zopet zaznavne vzporednice s Kosovelom. Politični angažma obeh pesnikov, ki se kaže med drugim tudi skozi tematizacijo spodbijanja binarnega pogleda na razmerje med človekom in vsem, kar ni človek, je bil namreč mišljen smrtno resno, nič manj resno kot njuna poezija sama. Detela je v tem naredil korak dlje od Kosovela, saj je svojo izvirno pesniško refleksijo in besedo pripeljal do točke, od koder ni bilo več vrnitve k nekdanji antropocentrični naravnosti.

Čeprav k tako intenzivnemu in vsestranskemu angažmaju ni mogoče pristopiti z ravnodušnostjo opazovalca, bo treba vseeno spregovoriti o konceptih. Glede na to, da smo se odločili o ekologiji pogovarjati skozi prizmo poezije (in tudi obratno), bo treba najprej pojasniti pojme, kot so okolje, kultura in narava, ter ugotoviti, v čem je nujnost in aktualnost povezovanja poezije (oz. umetnosti nasploh) in ekologije ter v razpravo vključiti raziskovanje epistemoloških, poetoloških, jezikovno-pragmatičnih, etičnih in še kakšnih razsežnosti našega okolja; in ugotoviti, kakšna medbesedilna razmerja se spletajo med ekokritičnim, ekolingvističnim, literarnokritičnim, literarnim in znanstvenim diskurzom. Zavedati se je treba, da dialog o tem, kako dojemamo naravo, posegamo vanjo in jo tudi spreminjamo, ne more potekati ločeno od vsega, kar nas določa; to pa je predvsem pozicija našega izjavljanja, odvisna od vsakokratne kulture – kakorkoli že opredelimo ta pojem – sredi katere se nahajamo.

Zato bo smiselno razmisliti tudi v smeri poglobitvenih filozofskih konceptualizacij in ideoloških apropiacij narave v tradiciji modernega evropskega mišljenja (ali pa tudi širše). Produktivna utegne biti teza, da telo (tako človeško kot živalsko) lahko postane pomembna oporna točka pri razmišljanju o reartikulacijah in preseganjih meje med naravo in kulturo. A kakorkoli že pojmuje telo in njegovo razmerje do uma na eni strani, ter okolja na drugi strani, je treba vedeti, da se zunaj svojega človeškega pogleda na svet zaenkrat še ne moremo postaviti, pri tem pa ne smemo pozabiti, da tako človeška žival kot tudi ne-človeška žival nikakor nista enkrat za vselej zakoličeni entiteti.

Glede na to bomo skušali na simpoziju, ob upoštevanju zgodovinske perspektive in vrste teoretskih ter umetniških tekstov, kritično premisliti meje, ki jih je humanizem v svoji dolgi zgodovini zgradil med človekom in preostalo naravo.

Jelka Kernev Štrajn

2. PROGRAM

petek, 16. marec – prihodi
19.30 – večerja

sobota, 17. marec
9.30 – dve predavanji
10.45 – odmor za kavo
11.00 – predavanje in pogovor
13.00 – kosilo
15.00 – dve predavanji
17.30 – sprehod po okolici
19.00 – večerja

nedelja, 18. marec
9.30 – dve predavanji
10.45 – odmor za kavo
11.00 – predavanje in pogovor
13.00 – kosilo
14.45 – predavanje in pogovor
16.30 – obisk Škocjanskih jam (ali Tomaja)
19.30 – večerja

ponedeljek, 19. marec – obisk Ljubljane
9.00 – odhod v Ljubljano
11.10 – predavanje in pogovor (SAZU)
13.30 – kosilo
15.00 – ogled mesta in prosto za potepanje
19.00 – vrnitev v Škocjan
20.00 – večerja

torek, 20. marec – odhodi

3. NAVODILA ZA AVTORJE – Zbornik:

Vsi članki so recenzirani.

Prispevke pošljite na naslov: darja.pavlic@uni-mb.si

Naslovu razprave naj sledi ime in priimek avtorja, institucija, naslov, država in e-naslov.

Razprave (v wordu) naj **ne presegajo 30.000 znakov** (vključno s presledki), Times new roman 12, enojni razmik.

Razprave imajo **sinopsis** (do 300 znakov) in **ključne besede** (5–8), oboje naj bo v *kurzivi* tik pred besedilom razprave. Razpravi sledi **daljši povzetek** (do 2000 znakov).

Opombe so oštevilčene tekoče (številke so levostično za besedo ali ločilom) in uvrščene na konec glavnega besedila (ni sprotnih opomb!). Bibliografskih navedb ne vključujemo v opombe.

Citati v besedilu so označeni z narekovaji, izpusti iz njih in prilagoditve pa z oglatimi oklepaji. Daljši citati (več kot 5 vrst) so izloženi v samostojne odstavke. Vir citata je označen v oklepaju na koncu citata.

Kadar avtorja citata navedemo v sobesedilu, v oklepaju na koncu citata zapišemo samo strani (42–48). Kadar je avtor citata imenovan v oklepaju, med avtorjem in stranjo ni ločila: (Pirjevec 42–48). Več enot istega avtorja označimo s skrajšanim naslovom v oklepaju: (Pirjevec, *Strukturalna* 42–48).

V **bibliografiji** na koncu članka so podatki izpisani po standardih MLA:

– za samostojne knjižne izdaje (monografije, zbornike):

Pirjevec, Dušan. *Strukturalna poetika*. Ljubljana: Državna založba Slovenije, 1981. (Literarni leksikon 12).

– za članke v periodičnih publikacijah:

Kos, Janko. "Novi pogledi na tipologijo pripovedovalca." *Primerjalna književnost* 21.1 (1998): 1–20.

– za prispevke v zbornikih:

Novak, Boris A. "Odmevi trubadurskega kulta ljubezni pri Prešernu." *France Prešeren – kultura – Evropa*. Ur. Jože Faganel in Darko Dolinar. Ljubljana: Založba ZRC, 2002. 15–47.

– za digitalne vire:

McGann, Jerome. "The Rationale of HyperText." Splet 24. 9. 2009

<<http://jefferson.village.virginia.edu/~jjm2f/rationale.htm>>.

(ali)

Kirschenbaum, Matthew G. "Done: Finishing Projects in the Digital Humanities." *Digital Humanities Quarterly* 3.2 (2009). Splet 24. 9. 2009 <<http://www.digitalhumanities.org/dhq/>>.